

NAJAAR 2018

Studium Generale

Zet aan tot denken.

PODIUM VOOR KENNIS & REFLECTIE

Universiteit Utrecht

Welkom bij Studium Generale

Studium Generale stelt prikkelende vragen en zet aan tot denken. We zijn er voor academische verbreding en verdieping, naast je studie of werk. In discussies, lezingen, talkshows en blogs koppelen we wetenschap aan actuele maatschappelijke ontwikkelingen. We gaan voorbij de grenzen van disciplines en de waan van de dag. Bij ons ontmoeten wetenschappers, studenten en andere nieuwsgierige mensen elkaar, op zoek naar nieuwe vragen, antwoorden en perspectieven.

Leren op niveau dus en nadenken omdat het leuk is! Voor wie niet houdt van zwart-wit-denken. Iedereen is welkom en toegang is gratis.

POSTADRES

Studium Generale
Lange Nieuwstraat 106
3512 PN Utrecht

CONTACT

Website: www.sg.uu.nl
E-mail: info@sg.uu.nl
Telefoon: 030-253 2436

LOCATIES

Academiegebouw

Domplein 29
3512 JE Utrecht

Filmtheater 't Hoogt

Hoogt 4
3512 GW Utrecht

Hofman Café

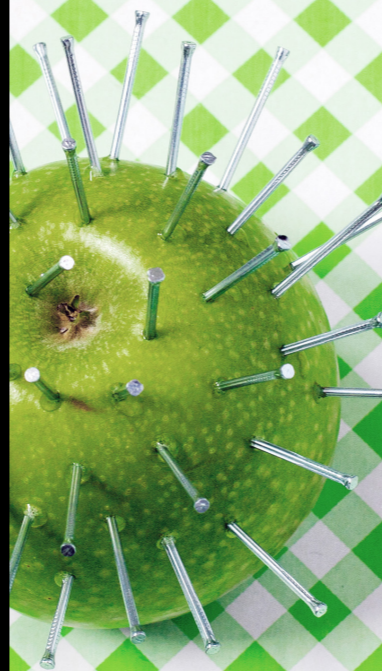
Janskerkhof 17a
3512 BM Utrecht

TivoliVredenburg

Vredenburgkade 11
3511 WC Utrecht

Winkel van Sinkel

Oudegracht 158
3511 AZ Utrecht

Voorwoord

Jij ziet wat ik niet zie

Wie door de oppervlakkigheid heen wil prikken, moet scherp zijn. De diepte ingaan is verfrissend en goed voor je. Is de appel op de voorkant dus een metafoor voor Studium Generale? De een pikt wat anders op uit een beeld of verhaal dan de ander. Soms is dat verwarrend, maar vaak vooral verrijkend.

Al die verschillende verklaringen, ideeën en meningen zijn niet altijd comfortabel. Dat prikkelt, soms steekt

het zelfs. Maar is dat erg? Dit seizoen onderzoeken we in een achtledige serie de spanning tussen individu en collectief in de samenleving. Wetenschappers belichten je favoriete tv-series, experts helpen je technologische belofes op waarde te schatten en deskundigen duiden de onvoorspelbare wereldpolitiek. Neem je broer of zus mee naar het Science Café over familiebanden en geniet met je vrienden van Movies & Science. Op het Betweter Festival kun je samen één zijn op de dansvloer, maar ook intiem luisteren. Einzelgänger of kuddedier, ook dit seizoen is iedereen weer welkom bij Studium Generale!

MAUD RADSTAKE

Directeur Studium Generale

**MAUD
RADSTAKE**

**JESSIE
WAALWIJK**

**LAURA
MOL**

**RICK
BERENDS**

**ERWIN
MAAS**

**GARY
SHEKKARIEM**

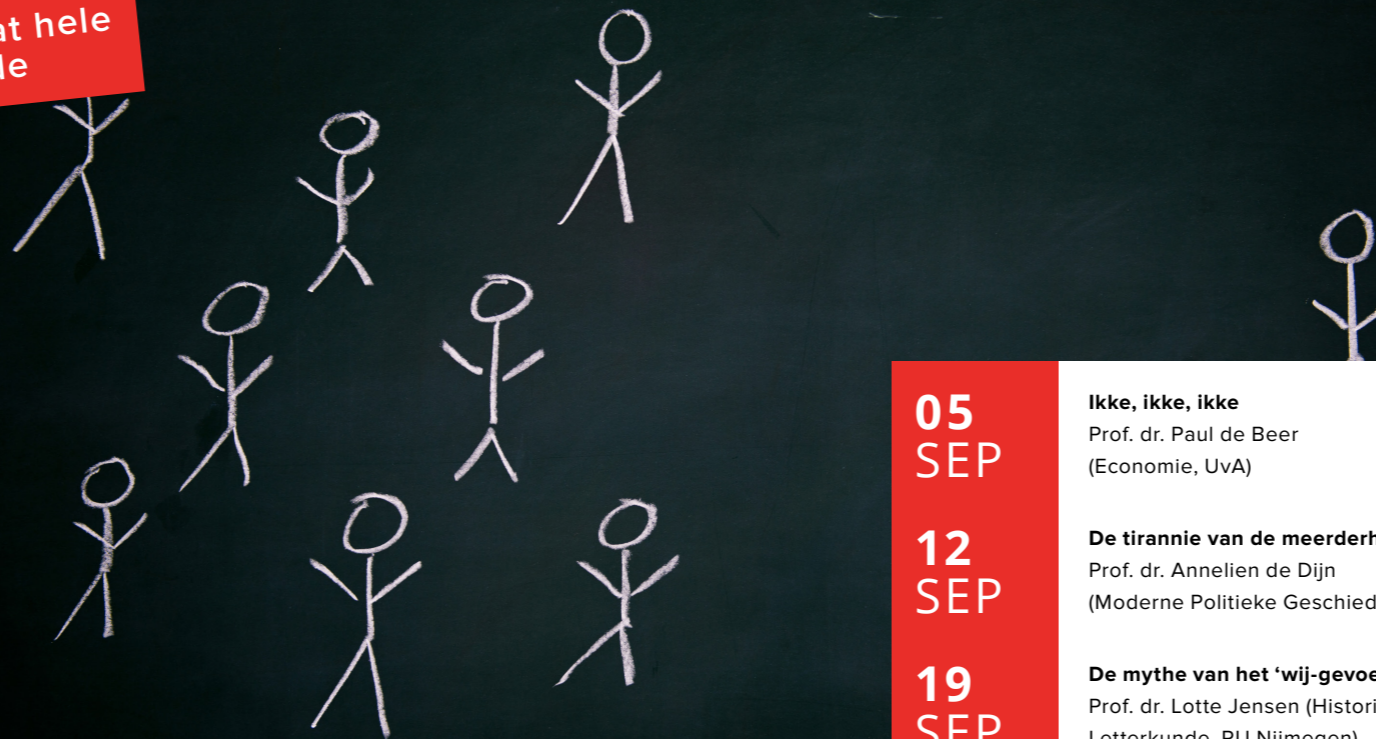
**NIENKE
DE HAAN**

17 miljoen mensen

Ik, wij en zij op dat hele kleine stukje aarde

De een zegt dat we in een hyper-individualistisch land leven waarin sociale cohesie ver te zoeken is. De ander signaleert juist steeds meer groepsvorming, met alle bijbehorende tegenstellingen: tussen volk en elite, wit en zwart, Randstad en provincie. Samenleven is geen vanzelfsprekendheid. Hoe doen we dat met een toenemende verscheidenheid aan mensen en groepen?

Hoe, waarom en óf we ons met anderen verbinden verandert voortdurend. Politiek, geschiedenis en cultuur, maar ook economie, biologie en psychologie, spelen daarin een cruciale rol. In deze serie onderzoeken we hoe individu en collectief zich in de 21e eeuw tot elkaar verhouden en welke verhalen daarover de ronde doen. Was het vroeger echt beter? Is een wij-gevoel nodig om sociaal en solidair te zijn? En zetten we daarmee anderen automatisch buitenspel?

SEP – OKT
WO 20.00 – 21.30 UUR

ACADEMIEGEBOUW
AULA

ONDERDEEL VAN DE CURSUS 201600020
OPEN SAMENLEVINGEN EN DE
KRACHT VAN INSTITUTIES

05
SEP

Ikke, ikke, ikke
Prof. dr. Paul de Beer
(Economie, UvA)

12
SEP

De tirannie van de meerderheid
Prof. dr. Annelien de Dijn
(Moderne Politieke Geschiedenis, UU)

19
SEP

De mythe van het 'wij-gevoel'
Prof. dr. Lotte Jensen (Historische
Letterkunde, RU Nijmegen)

26
SEP

Empathy in the brain ^{EN}
Prof. dr. Christian Keysers
(Netherlands Institute for Neuroscience)

03
OKT

De psychologie van in- en uitsluiting
Prof. dr. Juliette Schaafsma (Communi-
catie en Cognitie, Tilburg University)

10
OKT

Van nature sociaal?
Prof. dr. Matthijs van Veelen
(Micro-economie, UvA)

17
OKT

Voorbij polarisatie
Prof. dr. Halleh Ghorashi
(Diversiteit en Integratie, VU)

24
OKT

Het was maar een grapje ...
Prof. dr. Giseline Kuipers
(Cultuursociologie, UvA)

TV-series ontleed

Wetenschappelijk
verantwoord bingen

Dit seizoen kijken we naar tv-series met een nostalgisch tintje. Van seks als studieobject in de jaren 50, via de reclamewereld in de jaren 60, naar spionnen in de jaren 80 en macht en misdaad begin 2000. Wetenschappers analyseren de context en ideeën achter *Masters of Sex*, *Mad Men*, *The Americans* en *The Wire*.

🕒 **SEP – DEC**
MA 20.00 – 21.00 UUR

📍 **TIVOLIVREDENBURG**
DIVERSE LOCATIES

10
SEP

The Americans

The Americans portretteert twee in Washington wonende KGB-agenten en hun spionnenwerk voor Moskou. Met de hernieuwde spanningen tussen de VS en Rusland lijkt de Koude Oorlog terug van weggeweest. Zijn infiltratie en diplomatie in Trumps tijdperk anders dan in de tijd van Reagan? Met historicus dr. **Laurien Crump-Gabreëls** (UU).

01
OKT

Mad Men

Deze dramaserie geeft een kijkje in de gehaaide reclamewereld van de jaren 60. Stijlvolle outfits, tv-spotjes die sigaretten verheerlijken en vooral starre sekseverhoudingen. In hoeverre lijkt voor mannen en vrouwen de werkvloer van toen, op die van nu? Met socioloog prof. dr. ir. **Tanja van der Lippe** (UU).

12
NOV

The Wire

Deze “beste tv-serie ooit”, zit vol verhaallijnen over armoede, criminaliteit, politiewerk en racisme. Patrouilleren in ‘slechte wijken’, etnisch profileren en excessief geweld zijn nog altijd actueel in de VS. Hoe zit dit eigenlijk in Nederland? Met cultureel antropoloog dr. **Sinan Çankaya** (VU).

03
DEC

Masters of Sex

Wetenschappers achter kijkgaatjes en orgasmes in het lab. Hoofdrolspelers *Masters* en *Johnson* waren pioniers in de jaren 50 met hun onderzoek naar de beleving van seksueel genot. Psycholoog prof. dr. **Ine Vanwesenbeeck** (UU & Rutgers) spreekt over hun baanbrekende werk. Zijn de taboes van destijds inmiddels verdwenen?

Filosofisch Café

Scherpt je geest

Filosofie is een manier van kijken naar de wereld. Hoor meer over de aannames en argumenten die schuilgaan achter de realiteit van alledag, zonder die uit het oog te verliezen. Bevraag wat vanzelfsprekend lijkt en leer denken als een filosoof.

🕒 **SEP – DEC**
DI 20.15 – 22.00 UUR

📍 **HOFMAN**
CAFÉ

🔗 **FILOSOFIE UU & FUF**

11
SEP

Kiezen voor het einde

Als je een keuze maakt, beslis je voor je 'toekomstige ik'. De keuze om een einde te maken aan het leven is daarvan het meest radicale voorbeeld. Dr. **Fleur Jongepier** (University of Cambridge) onderzoekt hoe je eigenlijk zou kunnen weten wanneer je leven 'af' is.

09
OKT

Wat als ...

De wereld hangt van toevalligheden aan elkaar. Wat als je je partner niet tegen het lijf was gelopen? Wat als de geschiedenis anders was gelopen? **Jeroen Hopster** (UU) neemt je mee in zijn denken over toeval, onvermijdelijkheid en de schoonheid die dit met zich meebrengt.

13
NOV

The truth is out there ^{EN}

Complottheorieën zijn meestal onwaar. Maar is geloven in de Illuminati of een geënceneerde maanlanding ook altijd irrationeel? Waar ligt de grens tussen een gezonde kritische houding en extreem wantrouwen? Prof. dr. **Daniel Cohnitz** (UU) spreekt over de waarde van filosofie bij het bestrijden van complotdenken.

11
DEC

Van postmodernisme tot *post truth*?

Het postmodernisme zette vraagtekens bij de mogelijkheid en betekenis van de waarheid. Volgens sommigen staat het daarmee aan de basis van het *post truth*-tijdperk. Maar dr. **Johan de Jong** (UU) stelt dat de postmodernisten vaak onbegrepen zijn. Waar staan ze wel voor?

CZ Colleges

Spijker je kennis bij tijdens het Culturele Zondagen College, een samenwerking tussen Culturele Zondagen en de Universiteit Utrecht. Over de aantrekkingskracht van live beelden en de vroegste voorlopers van Facebook.

Blijf scherp, ook in het weekend

SEP & NOV

RESP. 14.00 – 14.45 UUR EN 13.30 – 14.15 UUR

WINKEL VAN SINKEL

BALZAAL

**16
SEP**

Uitfeest: Alsof je erbij bent

Op het puntje van je stoel tijdens de WK-finale of meemaken wat je vrienden beleven via Facebook Live. 'Erbij zijn' is belangrijk. Wat maakt een live kijkervaring zo anders dat nieuwe media er vol op inzetten? Mediawetenschapper dr. **Karin van Es** (UU) over de waarde van *liveness*.

**04
NOV**

Utrecht Digitaal: Facebook avant la lettre

Letterkundige dr. **Sophie Reinders** (UU) dook in de vrienden-boekjes van adellijke vrouwen rond 1600. Ook toen werden berichten, afbeeldingen en muziektteksten gedeeld, en reageerde men gretig op elkaar. Wat leren vroegmoderne sociale media ons over onze Facebookvriendschappen?

Science Café Utrecht

Talkshow met échte experts

Praat mee in het Science Café over familieperikelen, Nederlandse misdaad en onze hunkering naar suiker. Schuif aan en laat je verrassen bij het slimste café van Utrecht!

🕒 **SEP – NOV**
MA 20.30 – 22.00 UUR

📍 **TIVOLIVREDEBURG**
DIVERSE LOCATIES

17
SEP

Familie

Wat is het belang van hechte familiebanden? En wat als je die niet hebt? Over scheidingen, broer/zusrelaties en veranderende gezinssamenstellingen. Met psycholoog dr. **Inge van der Valk** (UU), sociaal wetenschapper prof. dr. **Henny Bos** (UvA) en ontwikkelingspsycholoog en pedagoog dr. **Kirsten Buist** (UU).

15
OKT

Misdaad

Van polderpenoze tot draaideurcrimineel. Hoe ziet misdaad in Nederland eruit en hoe bestrijd je het? Vooraf met *predictive policing* en achteraf met maatregelen tegen recidive? Met filosoof & jurist mr. dr. **Marc Schuilenburg** (VU) en criminologen prof. mr. dr. **Miranda Boone** (UL) en dr. **Damián Zaitch** (UU).

19
NOV

Suiker

Suiker heeft nog nooit zo'n slechte naam gehad. Zoet is ongezond, verslavend en zit overal in. Maar klopt dat wel? En wat is de macht van de industrie? Met voedingswetenschappers prof. dr. **Jaap Seidell** (VU), dr. ir. **Trudy Voortman** (Erasmus MC) en neurobioloog prof. dr. **Susanne la Fleur** (UvA).

Studium Generale

Najaar 2018

Pagina

SEPTEMBER

4	05 SEP WO 20.00	Ikke, ikke, ikke Prof. dr. Paul de Beer	Academiegebouw
6	10 SEP MA 20.00	The Americans Dr. Laurien Crump-Gabreëls	TivoliVredenburg
8	11 SEP DI 20.15	Kiezen voor het einde Dr. Fleur Jongepier	Hofman Café
4	12 SEP WO 20.00	De tirannie van de meerderheid Prof. dr. Annelien de Dijn	Academiegebouw
10	16 SEP ZO 14.00	Alsof je erbij bent Dr. Karin van Es	Winkel van Sinkel
12	17 SEP MA 20.30	Familie Met o.a. dr. Inge van der Valk	TivoliVredenburg
4	19 SEP WO 20.00	De mythe van het 'wij-gevoel' Prof. dr. Lotte Jensen	Academiegebouw
16	25 SEP DI 20.00	Supermacht China Prof. dr. Ching Lin Pang	Academiegebouw
4	26 SEP WO 20.00	Empathy in the brain Prof. Christian Keyzers	Academiegebouw

OKTOBER

6	01 OKT MA 20.00	Mad Men Prof. dr. ir. Tanja van der Lippe	TivoliVredenburg
4	03 OKT WO 20.00	De psychologie van in- en uitsluiting Prof. dr. Juliette Schaafsma	Academiegebouw
18	05 OKT VR 19.30	Betweter Festival www.betweterfestival.nl	TivoliVredenburg
20	08 OKT MA 19.00	The End of Fear Dr. Marjolijn Bol	Filmtheater 't Hoogt
8	09 OKT DI 20.15	Wat als ... Jeroen Hopster	Hofman Café
4	10 OKT WO 20.00	Van nature sociaal? Prof. dr. Matthijs van Veelen	Academiegebouw
12	15 OKT MA 20.30	Misdaad Met o.a. dr. Damián Zaitch	TivoliVredenburg
22	16 OKT DI 20.00	De kracht van kwantum Prof. dr. ir. Lieven Vandersypen	Academiegebouw
4	17 OKT WO 20.00	Voorbij polarisatie Prof. dr. Halleh Ghorashi	Academiegebouw
16	22 OKT MA 20.00	Erdogan's Turkey Prof. Başak Çali	Academiegebouw
22	23 OKT DI 20.00	De blockchainbelofte Dr. Hanna Deleanu	Academiegebouw
4	24 OKT WO 20.00	Het was maar een grapje ... Prof. dr. Giselinde Kuipers	Academiegebouw
22	30 OKT DI 20.00	Dokter data Prof. dr. Floor Scheepers	Academiegebouw

NOVEMBER

10	04 NOV ZO 13.30	Facebook avant la lettre Dr. Sophie Reinders	Winkel van Sinkel
20	05 NOV MA 19.00	Grizzly Man Dr. Kári Driscoll	Filmtheater 't Hoogt
22	06 NOV DI 20.00	Cybercriminaliteit Rolf van Wegberg	Academiegebouw
6	12 NOV MA 20.00	The Wire Dr. Sinan Çankaya	TivoliVredenburg
8	13 NOV DI 20.15	The truth is out there Prof. Daniel Cohnitz	Hofman Café
12	19 NOV MA 20.30	Suiker Met o.a. prof. dr. Jaap Seidell	TivoliVredenburg
16	26 NOV MA 20.00	What Trump wants Prof. Peter Trubowitz	Academiegebouw
24	27 NOV DI 20.00	In het geheugen gegrift Met o.a. dr. Susanne Knittel	Academiegebouw

DECEMBER

6	03 DEC MA 20.00	Masters of Sex Prof. dr. Ine Vanwesenbeeck	TivoliVredenburg
20	10 DEC MA 19.00	The Search for General Tso Prof. Jeroen de Kloet	Filmtheater 't Hoogt
8	11 DEC DI 20.15	Van postmodernisme tot post truth? Dr. Johan de Jong	Hofman Café

Kijk voor meer informatie op www.sg.uu.nl

De wereld in scherven?

Trump, Erdogan en Xi: een generatie onvoorspelbare leiders zorgt voor onzekerheid op het wereldtoneel. De VS trekt zich weinig aan van traditionele bondgenoten, China mengt zich steeds actiever in de wereldpolitiek, en Turkije gedraagt zich meer en meer vijandig tegen het Westen. Journalist **Eelco Bosch van Rosenthal** (Nieuwsuur) interviewt internationale experts over mondiale machtsverschuivingen. Dient een nieuwe wereldorde zich aan?

Over politiek op
mondiale schaal

🕒 **SEP – NOV**
20.00 – 21.30 UUR

📍 **ACADEMIEGEBOUW**
AULA

🔗 **UGLOBE & SIB**

25
SEP

Supermacht China

Bij zijn aantreden als president beloofde Xi Jinping de wedergeboorte van China als 'grote en onoverwinnelijke natie'. Sindsdien heeft hij de wereldwijde Chinese invloed flink uitgebreid. Van Azië tot Afrika. Hoe ver gaan de plannen van Xi? Met antropoloog prof. dr. **Ching Lin Pang** (KU, Leuven).

22
OKT

Erdogan's Turkey EN

Na zijn herverkiezing is de Turkse president Erdogan machtiger dan ooit. De oppositie waarschuwt voor een eenmansstaat. Hoe veerkrachtig is de Turkse democratie? Met rechtsgeleerde prof. dr. **Başak Çalı** (Hertie School of Governance, Berlijn).

26
NOV

What Trump wants EN

President Trump ligt op internationale ramkoers. Velen zijn bang dat de VS zijn positie als leider van de vrije wereld verliest. Maakt Trump een einde aan het Amerikaanse tijdperk? Met politicoloog prof. dr. **Peter Trubowitz** (London School of Economics).

BETWETER FESTIVAL

VR 5 OKT / 19.30 - 02.00
TIVOLIVREDENBURG

€12,50

Wie is er niet gefascineerd door extremen?
Van uitzonderlijke prestaties tot bijzondere
levens en buitengewone gebeurtenissen. Op
het Betweter Festival zoeken wetenschappers,
schrijvers en artiesten de grenzen op. Van
bijzonder normaal tot uiterst radicaal:
waar sta jij?

EXTREME

MET O.A.

Beatrice de Graaf

Ruben Terlou

Clairry Polak

Peter Kuipers Munneke

Gallowstreet

Toon Tellegen

TICKETS EN PROGRAMMA:
WWW.BETWETERFESTIVAL.NL

Authenticity

Movies & Science

From leaders to recipes, we like it authentic. Authenticity means being sincere, original or credible. It has something to do with truth, value and that what is 'real'. But what makes something authentic? And why do we attach such importance to it? In this series we try to find answers by approaching the theme from three angles: art, nature and food.

🕒 **OCT – DEC**
MON 19.00 – 21.15 HRS

📍 **CINEMA 'T HOOGT**
THEATRE 1

🔗 **CENTRE FOR THE HUMANITIES**

OCT
08

The End of Fear

In 1986 a vandal slashed Barnett Newman's painting *Who's Afraid of Red, Yellow and Blue III*. A restorer was hired, but his methods and results were controversial. What comprises the identity of an artwork? Q&A with Dr **Marjolijn Bol** (Art History, UU).

NOV
05

Grizzly Man

While nature documentaries claim to be authentic, scenes are often manipulated. *Grizzly Man* plays with this contrast as it depicts activist Timothy Treadwell's life (and death) among grizzly bears. What's the difference between truly real and truly fake? Q&A with Dr **Kári Driscoll** (Literary Studies, UU).

DEC
10

The Search for General Tso

This film traces the culinary origins of the most popular Chinese dish in America. How are cultural products, such as food, valued in a globalised world? Does it matter where they come from? Q&A with Prof **Jeroen de Kloet** (Globalisation Studies, UvA).

Technotopia

Voorbij de hype

Het digitale regeert. Algoritmes, data en virussen maken steeds meer de dienst uit in de criminaliteit, veiligheid en zorg. Wie de wereld wil blijven begrijpen kan hier niet omheen, maar de betekenis van dit soort ontwikkelingen is vaak onduidelijk. In deze serie hoor je experts over vier invloedrijke technologieën. Hoe werken ze en wat gaan we er de komende jaren van merken?

🕒 **OKT & NOV**
DI 20.00 – 21.30 UUR

📍 **ACADEMIEGEBOUW**
AULA

16
OKT

De kracht van kwantum

Natuurkundige prof. dr. ir. **Lieven Vandersypen** (TU Delft) werkt met het 'kwantum dreamteam' van Intel. Kwantumcomputers zouden de ontwikkeling van medicijnen versnellen en gegevens onkraakbaar versleutelen. Hoe werkt dat? Staan we aan het begin van een kwantumrevolutie?

23
OKT

De blockchainbelofte

Van eerlijke producten tot waterdichte persoonsidentificatie: blockchain heeft meer toepassingen dan de bitcoin. Bestuurskundige dr. **Hanna Deleanu** (UU) legt de verwachtingen, potentie en problemen bloot.

30
OKT

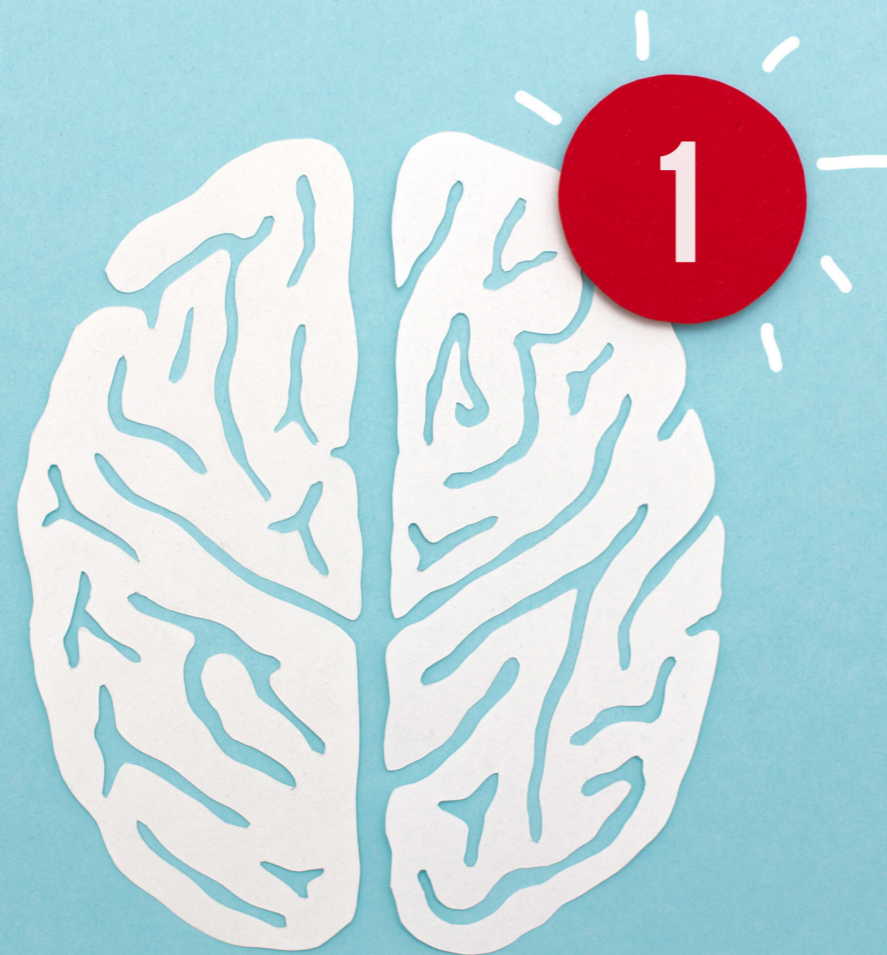
Dokter data

Algoritmes kunnen helpen voorspellen welke patiënt psychotisch of agressief wordt. Bepalen ze straks ook wie welke behandelingen krijgt? Hoogleraar Innovatie prof. dr. **Floor Scheepers** (UMC Utrecht) onderzoekt het nut van big data in de psychiatrie. Is de patiënt in nullen en enen te vangen?

06
NOV

Cybercriminaliteit

Afpersing, fraude met banksystemen en het stelen van gegevens: door het internet is het alleen maar makkelijker geworden voor criminelen. Criminoloog **Rolf van Wegberg** (TU Delft) vertelt hoe zij te werk gaan. Kunnen we ze bijbenen? En hoe kwetsbaar zijn we?

In het geheugen gegrift

Een terugblik op 2018

Aan het einde van het jaar is het tijd voor nieuwsoverzichten, lijstjes en eindejaarsconferenties. Over falende politici, verschrikkelijke natuurrampen, mediahypes en zij die het tijdelijke voor het eeuwige verruilden. Maar niet alles wat belangrijk is zien we terug en niet alles wat we terugzien is belangrijk. En wat je onthoudt, is vaak niet willekeurig. Wat moeten we meenemen uit 2018? En welke gebeurtenissen willen we juist vergeten?

Met jonge wetenschappers van de Utrecht Young Academy blikken we terug op het afgelopen jaar aan de hand van videofragmenten. Een avond over 2018 en ons geheugen. Met o.a. literatuurwetenschapper dr. **Susanne Knittel**, neurobioloog dr. **Angela Sarabdjitsingh** en oceanograaf dr. **Erik van Sebille**.

27 NOV 🕒
DI 20.00 – 21.30 UUR

ACADEMIEGEBOUW 📍
AULA

UTRECHT YOUNG ACADEMY 🔗

Mis niets!

Lukt het je niet om erbij te zijn of heb je een lezing gemist? Treur niet! Lees de blogs of bekijk en beluister onze lezingen op sg.uu.nl.

Via de site kun je je ook inschrijven voor onze nieuwsbrief. Zo ontvang je automatisch berichten over nieuw programma en meer. Onze evenementen kun je direct toevoegen aan je persoonlijke agenda.

Je kunt ons ook volgen op Facebook, Twitter en YouTube. Dan mis je nooit een leuk nieuwtje, interessante leestip, of die mooie stageplaats. Deel activiteiten en video's met vrienden en volgers. En natuurlijk is iedereen altijd welkom in de zaal.

 www.twitter.com/SG_UU

 www.facebook.com/studiumgenerale.uu

 www.youtube.com/studiumgeneraleuu

Colofon

Publicatiedatum

1 augustus 2018

Vormgeving

Frank-Jan van Lunteren (collageboys.nl)

Drukwerk

Xerox

Fotografie

Cover: CL / photocase.com, p4: David-W- / photocase.com, p6: complize / photocase.com, p8: Andre Mouton / unsplash.com, p10: go2 / photocase.com, p12: Jan Willem Groen Fotografie, p16: PolaRocket / photocase.com, p20: suze / photocase.com, p22: YariK / photocase.com, p24: Marie Maerz / photocase.com, p26: ndanko / photocase.com

**GAAN KWANTUMCOMPUTERS ONS
LEVEN VERBETEREN?**

**MAAKT DE VOEDSELINDUSTRIE JE
VERSLAAFD AAN SUIKER?**

**HOE GEVAARLIJK ZIJN
ONVOORSPELBARE WERELDLEIDERS?**